

BARNEOMBUDET

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs pl.
0130 OSLO

Vår ref:
18/00523-1

Saksbehandler:
Morten Hendis

Dato:
3. april 2018

Høring - pakkeforløp for behandling i psykisk helsevern, barn og unge

Barneombudet takker for muligheten til å komme med innspill til pakkeforløp for behandling i psykisk helsevern, barn og unge.

Barneombudets uttalelser vil i hovedsak være knyttet til barn og unges rett til å bli hørt, jf. barnekonvensjonens artikkel 12. Fordi barnekonvensjonen er norsk lov, følger også en plikt til å legge til rette for at barn, uavhengig av alder, kan få uttale seg fritt om forhold som angår dem.

Målsetting

Målsettingen om økt brukermedvirkning og brukertilfredshet i innledningen er sentral for hvordan Barneombudet leser og forstår de forslagene som er fremmet i høringsutkastet.

Barneombudet er og har vært i kontakt med mange barn og unge som har opplevd at deres meninger og tanker om eget liv og hjelpebehov ikke har blitt tillagt vekt i utforming av behandlingstilbudet de har fått. Barnekonvensjonen forplikter både de som henviser, de som utreder og de som behandler å høre barnets mening, og å legge vekt på denne når tiltak og hjelp utformes. Barn og unge skal selvsagt også kunne bestemme at de ikke vil uttale seg, og noen ganger kan sykdomsbildet tilsi at barnet må høres gjennom andre. Hovedregelen om at barn og unge skal høres, må gjennomgående komme tydeligere frem som en forpliktelse for de involverte profesjonelle i pakkeforløpet (se våre kommentarer til noen av punktene under).

1.2. Kartlegging før henvisning

Barneombudet mener det må komme tydeligere frem i avsnitt to at en koordinert henvisning også må gjøre rede for om barnet/ungdommen er hørt og en beskrivelse av hva barnet/ungdommen tenker om sin egen situasjon. Et alternativ til å legge inn et slikt krav i avsnitt to, er å endre listen «Dette bør kartlegges:», slik at det der kommer frem et krav om at barnet/ungdommen skal høres og at deres mening skal komme frem av den skriftlige henvisningen.

1.3. Dialog med pasient og pårørende

Vi viser til pkt. 1.2. Barneombudet mener at siste avsnittet i pkt. 1.3 må omformuleres slik at det blir tydelig for henvisende instans at de «skal» legge til rette for at barnet/ungdommen får beskrive sin forståelse av utfordringer, behov og ønsker for hjelp. Dersom

barnet/ungdommen ikke ønsker å si sin mening, bør det komme frem av henvisningen at det er lagt til rette for det, men at barnet ikke ønsket å snakke med henviser.

2.1. Innledende samtaler

Barneombudet viser igjen til barnets rett til å bli hørt. Selv om barnet er under 16 år og foreldre som hovedregel skal involveres, bør det igjen komme tydelig frem at behandler har en plikt til å legge til rette for at barnet/ungdommen kan bli hørt i egen samtale med behandler. Nok en gang handler dette om at beskrivelsen i pakkeforløpet må være så tydelig at ingen behandler kan utelate å legge til rette for dette. Dette kan presiseres ved at første setning i siste avsnitt endres til: «Det skal gjennomføres samtaler med barnet/ungdommen alene.»

Barneombudet mener det er positivt at beskrivelsen er tydelig på at barnet/ungdommen har rett på tilpasset informasjon og at deres helhetlige omsorgssituasjon blir tatt hensyn til.

2.2. Planlegging av behandling

Barneombudet mener det er positivt at det legges opp til at det kan lages en egen versjon av behandlingsplanen for yngre barn, for eksempel ved bruk av tegninger.

2.4. Samhandling i forløpet

Under avsnittet om samarbeidsmøter etterlyser Barneombudet at barnet/ungdommen tas med som part. Vi er klar over at barnet/ungdommen ikke alltid kan eller vil delta i samarbeidsmøter. Det bør likevel beskrives at barnet/ungdommen skal uttale seg om hvordan de opplever utviklingen gjennom behandlingsforløpet og hvordan deres mening skal komme frem i samarbeidsmøtene. Noen vil hevde at det er en selvfølge å høre barnets mening, eller at denne kommer tydelig frem gjennom at foreldre og for eksempel skole involveres. Barneombudets erfaringer i møter med barn og unge viser en annen virkelighet, og vi mener derfor de profesjonelles plikt til å involvere barn og unge må beskrives tydelig.

3.2. Avsluttende samtale

Barneombudet er positiv til at pakkeforløpet beskriver et «skal» i første avsnitt. Vi savner likevel en «skal-beskrivelse» når det gjelder ansvarlig beholders plikt til å legge til rette for at barnet/ungdommen kan si sin mening direkte til behandler i den avsluttende samtalen. Vår erfaring fra møter med barn og unge, er at de på tross av en vanskelig livssituasjon kan ha tydelige meninger om mange av de sakene som listes opp som temaer for den avsluttende samtalen. Det er viktig at barnets/ungdommens meninger blir en del av kunnskapsgrunnlaget for planlegging av den videre oppfølgingen.

Barneombudets synspunkter og forslag i denne høringen handler om barns rett til å bli hørt, jf. Barnekonvensjonens artikkel 12. Selv om barnekonvensjonen er norsk lov, har vi gjennom mange år erfart at fagpersoner og behandlere ikke er klar over barns rettigheter, og heller ikke deres egen plikt til å tilrettelegge for at disse rettighetene skal virkeliggjøres. Barneombudet mener derfor at barnas rettigheter og behandleres plikter må komme tydeligere frem gjennom hele beskrivelsen av pakkeforløpet.

Vennlig hilsen

Anne Lindboe
barneombud

Morten Hendis
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.